

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการให้บริการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้ที่เป็นเบาหวานของหน่วยบริการปฐมภูมิหนองผึ้ง ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นเบาหวานและช่วยเหลือตนเองได้ ขึ้นทะเบียนรับการรักษาในหน่วยบริการปฐมภูมิหนองผึ้งในปีพ.ศ. 2548 และมีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งเพศชายและเพศหญิงจำนวน 92 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นแบบสัมภาษณ์ 2 ชุด ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่เป็นเบาหวาน ได้แก่ อายุ เพศ ศาสนา สถานภาพสมรส ลักษณะครอบครัว ผู้ดูแลช่วยเหลือเมื่อเจ็บป่วย รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่เจ็บป่วย ภาวะแทรกซ้อน ความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน และการเตรียมอาหารรับประทาน 2) แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของผู้ที่เป็นเบาหวาน ซึ่งผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือของกาญจนา เกษกาญจน์ (2541) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุเบาหวาน สร้างขึ้นจากแนวคิดของเพนเดอร์ในเรื่องแบบแผนการดำเนินชีวิตเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (Health promoting lifestyle; Pender: 1996) แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของผู้ที่เป็นเบาหวานไปทดลองใช้กับผู้ที่เป็นเบาหวานที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ราย ที่รักษาในคลินิกเบาหวาน หน่วยบริการปฐมภูมิตำบลไชยสถาน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยการนำไปทดสอบซ้ำ (test retest method) และนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) (Polit & Hungler, 1999) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เท่ากับ 0.80

ผู้ศึกษาและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ถึง 10 สิงหาคม 2549 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคลวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ ร้อยละ ข้อมูลพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของผู้ที่เป็นเบาหวาน โดยรวมและ

รายด้าน วิเคราะห์โดยการคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบ่งระดับคะแนน ค่าเฉลี่ยเป็น 4 ระดับ โดยใช้พิสัยหารด้วยระดับ

ผลการศึกษาพบว่า

ข้อมูลส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีจำนวน 92 ราย มีอายุเฉลี่ย 60 ปี อายุต่ำสุด 39 ปี สูงสุด 82 ปี เพศหญิง ร้อยละ 63 เพศชายร้อยละ 37 และมีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 69.6 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา อยู่ในช่วงประถมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 77.2 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 97.8 และมีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 59.8 มีระยะเวลาที่เป็นเบาหวาน อยู่ระหว่าง 1-5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.1 โดยมีระยะเวลาที่เป็นโรคเฉลี่ย 6.4 ปี ต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 29 ปี มีโรคประจำตัวและอื่นๆ ร้อยละ 59.8 ในจำนวนนี้พบความดันโลหิตสูง ร้อยละ 80 และส่วนใหญ่ยังสามารถ ทำกิจวัตรประจำวันด้วยตัวเองคิดเป็นร้อยละ 92.4 กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีผู้ดูแลเมื่อเจ็บป่วย คิดเป็นร้อยละ 98.9 ผู้ดูแลเป็นบุตรมากที่สุด ร้อยละ 51.6 รองลงมาเป็นสามี/ภรรยา ร้อยละ 44.0 และพบว่าส่วนใหญ่สามารถเตรียมอาหารรับประทานด้วยตนเอง ร้อยละ 72.8

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ

พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.5 (คะแนนเต็ม 4) และมีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก เช่นกัน โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.6 เท่า ๆ กันในด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ ด้านสัมพันธภาพ ระหว่างบุคคล ด้านการเจริญทางจิตวิญญาณ ด้านการจัดการกับความเครียด นอกจากด้านกิจกรรมทางกายและด้านโภชนาการอยู่ในระดับดี มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.3

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับบุคลากรในหน่วยบริการปฐมภูมิหนองผึ้งใช้เป็นแนวทาง ในการให้บริการสร้างเสริมสุขภาพแก่ผู้ที่เป็นเบาหวาน
2. นำข้อมูลที่ได้ไปสร้างเป็นแนวปฏิบัติแก่ผู้ที่เป็นเบาหวานให้มีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่ต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพผู้ที่เป็นเบาหวานในระยะยาวเพื่อติดตามความยั่งยืนของการมีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่เหมาะสม